

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyně Mgr. Jitkou Zavřelovou ve věci **žalobce: M. P.**, státní příslušník Ukrajiny, N. B., R., zastoupený Mgr. Michaelou Šurmanovou, advokátkou se sídlem Nádražní 344/23, 150 00 Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2015, č. j. OAM-484/ZA-ZA05-P17-2015,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení rozhodnutí označeného v záhlaví, kterým bylo rozhodnuto tak, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

Toto rozhodnutí žalobce napadá žalobou, v níž namítá porušení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, neboť žalovaný nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem

k okolnostem případu, v souvislosti s § 12, § 13, § 14, § 14a, § 14b zákona o azylu, a navrhuje, aby toto rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

V následném doplnění žalobce namítá porušení § 2 odst. 4 správního řádu, kterého se žalovaný dopustil tím, že nezohlednil dostatečně všechny žalobcem uváděné skutečnosti. V této souvislosti žalobce zejména brojí proti neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Zdůvodnění rozhodnutí je v tomto bodě pouze čistě formální a tedy nepřezkoumatelné. Správní orgán se omezil na konstatování některých skutečností, aniž by přihlédl k těm věcně relevantním. Žalobce nevidí na levé oko, což je bezesporu závažný hendikep, neboť zrak je nejdůležitějším smyslovým orgánem. Žalovaný se přitom spokojil pouze s vyjádřením žalobce, že svůj zdravotní stav považuje za dobrý. Žalobce byl navíc již několikrát povolán k vojenské službě. Jejího výkonu se však vzhledem ke svému hendikepu značně obává, neboť svoji povinnost nebude moci plnohodnotně vykonávat. Žalobce má problém s prostorovým viděním, v boji tedy bude značně znevýhodněn. V jeho případě tedy nejde pouze o „averzi vůči vojenské službě“ nebo „strach z boje“ jako takového, jak v napadeném rozhodnutí uvádí žalovaný. Tyto skutečnosti navíc dle žalobce zakládají rovněž podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. V případě návratu do vlasti se totiž vlivem výše uvedených skutečností ocitne ve stavu vážného ohrožení života, jež je podle § 14a odst. 2 písm. c) považován za vážnou újmu podmiňující přiznání doplňkové ochrany. Žalovaný své tvrzení, že na Ukrajině neprobíhá takový ozbrojený konflikt, který by bylo možno ve vztahu k žalobci pokládat za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) založil na neaktuálních podkladech rozhodnutí.

Žalovaný popírá oprávněnost podané žaloby. Trvá na tom, že vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Za tímto účelem vedl s žalobcem pohovor, v rámci kterého mohl žalobce uvést všechny skutečnosti, jež považoval za podstatné z hlediska podané žádosti. O tomto pohovoru byl sepsán protokol, jehož obsah žalobce potvrdil svým podpisem. S podklady rozhodnutí byl žalobce seznámen a neměl vůči nim žádných námitek.

Co se týče humanitárního azylu, žalovaný v žalobcově případě neshledal naplnění podmínek pro jeho udělení. Žalobcem popisovanou slepotu na levé oko nelze považovat za okolnost hodnou zvláštního zřetele podle § 14 zákona o azylu. Sám žalobce označil svůj zdravotní stav za dobrý, nezminil, že by kvůli svému hendikepu vyžadoval jakoukoli další lékařskou péči. K tomu žalovaný zdůrazňuje, že humanitární azyl je koncipován jako dobrodiní státu, nikoliv jako právo na přiznání azylu.

Žalovaný rovněž trvá na svém závěru, že žalobci v případě návratu do země původu nehrozí vážná újma dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Podle žalovaného není možné označit za konflikt probíhající na Ukrajině za mezinárodní či vnitrostátní ozbrojený konflikt. K tomu odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Azs 259/2014-26. Žalobce pochází ze Zakarpatské oblasti, kde žije jeho družka a děti. Tato oblast je od Luhanské a Doněcké oblasti značně vzdálená a není střety ukrajinských vojsk se separatisty zasažena. Žalobce by v případě návratu nebyl stížen nepříznivými politicko-ekonomickými dopady současných událostí na Ukrajině významnější měrou než většina obyvatelstva regionu, odkud odešel.

K obavám z nuceného nástupu do ozbrojených složek žalovaný uvádí, že branná povinnost je jednou ze základních občanských povinností. Je zaměřena na veškeré bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnost či jiné. Žalobcovy obavy jsou spojeny

s jeho částečnou slepotou. Pokud však byl žalobci teprve doručen povolávací rozkaz, pak ukrajinské státní orgány zatím nezkovaly žalobcův zdravotní stav. Vzhledem k tomu, že je žalobce o úrazu oka z roku 2010 neinformoval, pak o něm ani nemohou vědět. Úvahu žalovaného o nasazení do bojových operací tak má žalovaný za předčasnou.

Posledně uvedenému názoru žalobce oponuje v následné replice. V současné době již skutečně nevyžaduje lékařskou péči a v běžném životě je schopen fungovat, to však neznamená, že jeho stav odpovídá potřebám boje v armádě. Žalobce trvá na tom, že mu v případě návratu do vlasti hrozí újma na zdraví a nehumánní zacházení. To dokládá citací vyjádření Ministerstva zahraničních věcí České republiky z jeho internetových stránek. Toto vyjádření sice směřuje k českým občanům na území doněcké a luhanské oblasti, nicméně právě zde by žalovaný v případě povolání do ozbrojených složek musel sloužit. Žalobce opakovaně připomněl, že mu již byl doručen povolávací rozkaz, on však není zdravotně způsobilý pro nástup do armády. Zrakové postižení by přitom vylučovalo jeho způsobilost pro službu i v české armádě, jak vyplývá z § 2 odst. 4 vyhlášky č. 103/2005 Sb., o zdravotní způsobilosti k vojenské činné službě.

Ze správního spisu vyplývá, že žalobce podal dne 22. 5. 2015 žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR, ve které uvedl, že je ukrajinským státním příslušníkem. Ve vlasti žije jeho družka a dva synové. Nikdy nebyl členem žádné politické strany ani jiné organizace. Nikdy proti němu nebylo vedeno trestní stíhání. Na území České republiky je žalobce od roku 2005, přijel sem kvůli práci. Do vlasti se od té doby jezdil občas na návštěvy, naposledy v roce 2012. Do roku 2013 zde žalobce žil a pracoval legálně, poté ale nedostal zaplacen za práci, takže nemohl zaplatit odvody na sociální a zdravotní pojištění. Následkem toho mu zde nebylo prodlouženo pobytové oprávnění. V té době došlo k událostem v Kyjevě, a pak mu začaly chodit pozvánky do armády. V České republice by chtěl zůstat alespoň rok, dokud se situace ve vlasti neuklidní. Ke svému zdravotnímu stavu žalobce uvedl, že v roce 2010 měl úraz oka, ale v současné době je jeho zdravotní stav již dobrý. Shodně žalobce vypovídal i v průběhu pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu.

Podle správního spisu pro posouzení žádosti žalovaný shromáždil jako podklady pro vydání rozhodnutí informace z cizineckého informačního systému týkající se žalobce, zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 15. 2. 2015, zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 15. 1. 2015, informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 1. 8. 2014 o politické situaci na Ukrajině, možnosti přestěhování se v rámci Ukrajiny a dalších tématech a ze dne 29. 5. 2014 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, zprávu organizace Freedom House ze dne 28. 1. 2015, zprávu organizace Human Rights Watch ze dne 29. 1. 2015 a výroční zprávu Amnesty International 2014/2015 – Ukrajina ze dne 25. 2. 2015.

Dne 2. 6. 2015 byl žalobce seznámen s podklady rozhodnutí. Nijak se k nim nevyjádřil, pouze navrhnul jejich doplnění o přehled pohledávek, jež vůči jeho osobě má ČSSZ ke dni 27. 5. 2015. Dne 14. 7. 2015 bylo vydáno rozhodnutí, které je nyní napadeno správní žalobou.

Při ústním jednání účastníci setrvali na svých stanoviscích.

Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, který vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu, se na nyní posuzovaný případ nepoužije. Členské státy Evropské unie jsou povinny výše uvedenou povinnost transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 směrnice). Podle čl. 52 odst. 1 věty druhé směrnice se žádosti o mezinárodní ochranu podané do 20. 7. 2015 řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice 2005/85/ES. Směrnice 2005/85/ES přitom povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu neobsahovala.

Protože doposud nebyly do českého právního řádu promítnuty požadavky čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek směrnice přímý účinek. Jelikož však žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 22. 5. 2015, směrnice 2013/32/EU na toto řízení (včetně přezkumného řízení soudního) nedopadá. Na věc tak *rationae temporis* dopadá směrnice 2005/85/ES, která neukládá členským státům povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí podle stavu ke dni vydání rozhodnutí soudu. Plně se tak prosadí § 75 odst. 1 s. ř. s.

Dle § 14 zákona o azylu platí: *„Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.“*

Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu platí: *„Doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“*

Dle § 14a odst. 2 zákona o azylu platí: *„Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje [...] c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, [...]“*

Obecná tvrzení žalobce, že v řízení byla porušena ustanovení § 3 správního řádu a § 12, § 13, § 14 a § 14a a § 14b zákona o azylu, doprovázená pouhým tvrzením, že žalobce splňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany bez podložení těchto tvrzení jakýmkoliv dalšími argumenty, nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Dle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. *„Ličení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným*

popisem. Žalobce je povinen vylicít, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobkyně odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti“ (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58). Těmto požadavkům ovšem výše uvedená tvrzení žalobce nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž své tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá.

Řádnými žalobními body žalobce předně brojil proti neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Odůvodnění žalovaného považuje za nepřezkoumatelné. Žalovaný navíc nepřihlédl ke skutečnosti, že je žalobce slepý na levé oko, což tento považuje za okolnost hodnou zvláštního zřetele. Soud tuto námitku neshledal důvodnou.

Jak vyplývá z ustálené judikatury správních soudů, humanitární azyl je mezi ostatními formami mezinárodní ochrany institutem *sui generis*. „Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55)

Humanitární azyl může být udělen pouze na základě úvahy žalovaného. Nelze o něj žádat. Jelikož na udělení humanitárního azylu není právní nárok a je o něm rozhodováno na základě správního uvážení žalovaného, je omezen i jeho soudní přezkum, a to pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů a z hlediska respektování zákazu libovůle. Soudní přezkum lze proto zaměřit pouze na to, zda v řízení, které vydání rozhodnutí žalovaného předcházelo, nebyl žalobce zkrácen na svých procesních právech závažným způsobem, zda samotné rozhodnutí žalovaného netrpí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů či nesrozumitelnost a zda není diskriminační ve smyslu zákazu libovůle. Popsané vady žalobou napadeného rozhodnutí soud neshledal. Napadené rozhodnutí je v této posuzované části zcela přezkoumatelné, není nesrozumitelné a rovněž netrpí vadou nedostatků důvodů. Žalovaný rozebral situaci žalobce. Na základě toho pak dospěl k logickým závěrům o tom, že k poskytnutí humanitárního azylu není důvod. Negativní jevy v případě žalobce (nevratné poškození levého oka) však podle názoru žalovaného nedosahují takové intenzity, aby jeho případ byl posuzován jako případ hodný zvláštního zřetele. Jestliže

žalovaný při svém rozhodnutí neporušil žádná procesní pravidla, ani jeho rozhodnutí nevykazuje znaky libovůle, nemůže soud tomuto závěru nic vytknout.

Žalobce dále obecně namítal svou nucenou účast v ozbrojených silách, jež by pro něj vzhledem k jeho hendikepu velice pravděpodobně měla fatální následky. Soud tuto námitku neshledal důvodnou.

Soud již opakovaně ve své rozhodovací praxi uvedl, branná povinnost je jednou z významných povinností státních občanů ke státu, jehož jsou občany. V době ozbrojeného konfliktu, do něhož je tento stát zavlečen, resp. hrozby konfliktu je tato povinnost ještě významnější a naléhavější. Požadavek státu, aby občan splnil brannou povinnost a případně se z toho titulu i aktivně zapojil v rámci mobilizace do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost státu a jeho územní celistvost, je zcela legitimní a nemůže bez dalšího představovat akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44). Azylové právo neposkytuje právní ochranu jednání žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří, bez relevantního důvodu odpírají státu, jehož jsou občany, splnění své základní povinnosti, tj. podílet se na jeho obraně (při dodržení všech mezinárodněprávních pravidel vedení ozbrojeného konfliktu, zejména těch, které jsou součástí mezinárodního humanitárního práva). V opačném případě by aplikace azylového práva destruovala obranyschopnost cizího státu.

Z pohledu aplikace § 12 zákona o azylu je rozhodující, zda žadatel o mezinárodní ochranu má odůvodněný strach z pronásledování pro některý z azylově relevantních důvodů. Pojem pronásledování je definován v § 2 odst. 8 zákona o azylu jako závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Uvedené ustanovení je transpozicí čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) a musí být vykládáno v jejím světle. Dle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice může být za pronásledování považováno trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 (tj. zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech, vážný nepolitický zločin, čin, který je v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN).

Jinými slovy řečeno, mezinárodní ochranu ve formě azylu lze udělit osobě, jestliže se odůvodněně obává, že by mohla být trestně stíhána nebo by jí byl uložen trest z důvodu, že odepře výkon vojenské služby za konfliktu. To ovšem pouze za omezující podmínky, že při výkonu vojenské služby by docházelo ke zločinům proti míru, válečným zločinům, zločinům proti lidskosti. Trestní stíhání v případě odepření vojenské služby za konfliktu, při němž k uvedeným z pohledu mezinárodního práva protiprávním jevům nedochází, nepředstavuje akt pronásledování, a tedy důvod pro udělení azylu. Naopak je zcela legitimní, aby stát, jenž se nachází v konfliktu, vynucoval plnění branné povinnosti a nařízené mobilizace i prostředky trestního práva.

Žalovaný vycházel ze zdrojů uvedených v části konstatující správní spis. Shromáždil přitom dle názoru soudu dostatečné množství přiměřeně aktuálních podkladů, jež se mimo jiné zabývají i způsobem vedení bojů na Ukrajině a otázkou, zda při nich dochází k páčání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti (zejména výroční zpráva Amnesty International ze dne 25. 2. 2015, či zprávy Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 1. 6. 2015). Z výše uvedených zpráv o charakteru bojových operací a podmínek, které je doprovází, vyplývá, že ojediněle dochází na obou stranách konfliktu k excesům. Na druhou stranu jsou opakovaně vyhlášována příměří a konflikt je tlumen diplomatickou cestou. Z veřejně dostupných informací je známo, že ačkoliv Ukrajina není smluvním státem Statutu Mezinárodního trestního soudu, učinila dne 17. 4. 2014 a 8. 9. 2015 dvě prohlášení ve smyslu čl. 12 odst. 3 Statutu Mezinárodního trestního soudu, v jejichž důsledku byla tomuto soudu přiznána pravomoc vyšetřovat a stíhat zločiny, k nimž na území Ukrajiny došlo po 21. 11. 2013 (<https://www.icc-cpi.int/ukraine>). Ze shromážděných zpráv pak vyplývá, že vojenské státní zastupitelství stíhá trestné činy, jichž se dopustili příslušníci vojenských jednotek, a že zrušení trestní odpovědnosti za činy spáchané na území Luhanské a Doněcké lidové republiky se nevztahuje na ty nejzávažnější trestné činy. Z toho tedy plyne, že Ukrajina jakožto jedna ze stran ozbrojeného konfliktu je připravena stíhat i případné válečné zločiny a zločiny proti lidskosti, resp. umožnit jejich stíhání Mezinárodním trestním soudem. Je tedy málo pravděpodobné, že by žalobce mohl být v rámci zapojení do bojových operací veden ke spáchání takových zločinů. Za této situace pak bylo na žalobci, aby s dostatečnou přesvědčivostí prokázal, že jednotka, ke které patří (resp. v níž má vykonávat vojenskou službu), provádí nebo v minulosti prováděla operace, které jí byly přiděleny, za takových podmínek, že je vysoce pravděpodobné spáchání činů, jejichž povaha odpovídá činům dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (viz rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci Shepherd, body 42 a 43). Ze zpráv o zemi původu nevyplývá, že by všechny vojenské jednotky byly nasazeny do ozbrojeného konfliktu a že by všechny vojenské jednotky páčaly válečné zločiny či zločiny proti lidskosti. Bylo tedy na žalobci, aby prokázal, v jaké vojenské jednotce bude vykonávat vojenskou službu, že se tato vojenská jednotka bezprostředně podílí na bojových operacích na východě Ukrajiny a že v této jednotce v minulosti došlo ke spáchání válečných zločinů nebo zločinů proti lidskosti (nebo je na základě známých skutečností pravděpodobné, že k tomu dojde v budoucnu). Žalobce nicméně ve správním řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti (ve výše uvedeném smyslu), natož aby je prokázal. Pouze obecně uvedl, že se obává výkonu vojenské služby a že má informace od přátel, že mu byly doručovány povolávací rozkazy. Sám žádný povolávací rozkaz nepřijal. Doručení povolávacích rozkazů tedy neprokázal (nepředložil je). Přičemž vzhledem k tomu, že se po celou rozhodnou dobu žalobce zdržuje v České republice, je jejich převzetí ostatně značně nepravděpodobné (to plyne i ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. MV-124143-1/OAM-2015, kterou soud provedl k důkazu; podle ní se mobilizační rozkazy osobám pobývajícím v zahraničí nedoručují). Za této situace nelze dovodit přiměřenou pravděpodobnost, že žalobce bude nucen podílet se při výkonu vojenské služby na páčání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti. Případný trest, který žalobci hrozí za nenastoupení vojenské služby, tak nelze objektivně považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 ve spojení s § 12 zákona o azylu, interpretovaných ve světle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice. K této otázce Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 267/2015 – 23, uvedl, že lidé vyhýbající se na Ukrajině odvodu do armády mohou dostat trest pohybující se od správní pokuty až po odnětí svobody v délce 2 až 5 roků.

Přiměřenost těchto opatření je pak možné dokladovat srovnáním se sazbou trestu odnětí svobody trestného činu nenastoupení mimořádné služby (za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu) v ozbrojených silách (§ 373 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) v České republice, která činí jeden rok až pět let.

Nicméně zcela nad rámec soud poznamenává, že i kdyby byl žalobci doručen povolávací rozkaz a ten se dostavil k odvodu, nelze pominout skutečnost, která je soudu známa z veřejně přístupných zdrojů, a sice, že samotnému odvodu do ozbrojených složek vždy přechází lékařská prohlídka (viz např. Informace Ministerstva vnitra Velké Británie: Ukrajina: Vojenská služba z listopadu 2016, dostupné z http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1479894681_cpin-ukraine-military-service-v-3-0.pdf). Vzhledem k žalobcově částečné slepotě je přitom vysoce nepravděpodobné, že by tento byl skutečně nucen vstoupit do ozbrojených sil.

V souvislosti s nuceným nástupem do ozbrojených složek žalobce rovněž namítal, že splňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Tato právní kvalifikace však není přílehavá. Jak totiž dovodila již široce etablovaná judikatura, skutečnost, že žalobce může být povolán do armády k výkonu vojenské služby a nasazen do bojových operací na východě země, může být v obecné rovině relevantní právě z pohledu azylu jakožto privilegované formy mezinárodní ochrany (§ 12 zákona o azylu). To platí i pro hrozbu sankcí za nenastoupení výkonu služby (srov. úvahy shora).

Žalobce také namítal riziko vážné újmy spočívající v ohrožení jeho života v ozbrojeném konfliktu s odkazem na § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Toto ustanovení může na žalobce dopadat pouze jako na civilistu, tedy pokud by žalobce byl jako civilista (nikoliv v souvislosti s nasazením do ozbrojeného konfliktu v rámci ukrajinské armády) na území Ukrajiny reálně ohrožen vážnou újmou spočívající v ohrožení života nebo lidské důstojnosti (viz rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, čj. 5 Azs 28/2008 – 68, nebo rozsudek ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24). Žalovaný se tímto aspektem ve svém rozhodnutí v dostatečném rozsahu zabýval na stranách 8 a 9. Na základě zpráv o zemi původu správně dovodil, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Složitá bezpečnostní situace se týká pouze východní části Ukrajiny, kde dochází k lokálním střetům jednotlivých uskupení proruských separatistů a zástupců vládní moci. Ve střední a západní části Ukrajiny, kde žalobce žil (zakarpatská Ukrajina), je však situace poklidná.

Žalobce v žalobě dále brojil proti neaktuálnosti podkladů správního rozhodnutí. Soud tuto námitku neshledal důvodnou. Žalovaný totiž ve svém posouzení žádosti žalobce vycházel z materiálů vyjmenovaných výše v části konstatující správní spis, přičemž podle názoru soudu se v daném případě jednalo o zdroje přiměřeně aktuální. Při rozhodování o aktuálnosti zdrojů je třeba mít na paměti, že správní orgán může rozhodovat pouze na základě ověřených objektivních zdrojů, jejichž aktualizované zprávy nemusí být v době rozhodování o žádosti k dispozici. Jak navíc vyplývá z protokolu o seznámení s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, žalobce byl s podklady rozhodnutí seznámen a neměl k nim žádné připomínky.

Jelikož soud pro účely posouzení žaloby považoval žalovaným zjištěný skutkový stav za dostatečný (po doplnění zprávou Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. MV-124143-1/OAM-2015,

Soud závěrem uvádí, že zamítl návrhy žalobce na provedení důkazu zprávou UNHCR mapující situaci na Ukrajině za období od 14. 3. 2014 do 31. 1. 2017, sdělením Ministerstva zahraničních věcí ze dne 14. 8. 2015 k rizikům cestování do Doněcké a Luhanské oblasti a sdělením společnosti Gamala s. r. o., a to pro nadbytečnost. Budoucí možnost zaměstnání žalobce v České republice je totiž pro účely posouzení potřeby mezinárodní ochrany skutečností nevýznamnou. Situaci na Ukrajině pak má soud za dostatečně zjištěnou již zprávami o zemi původu shromážděnými žalovaným.

Žalobce se svými námitkami neuspěl. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, krajský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 24. března 2017

Mgr. Jitka Zavřelová, v. r.
soudkyně

Za správnost vyhotovení:
Pavčina Švejdová